

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3013/2022. (I. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Gpkf.III.30.084/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Debreceni Ítéltábla Gpkf.III.30.084/2021/2. számú, és a Debreceni Törvényszék 11.G.40.212/2020/6. számú perújítási eljárás során hozott végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint fogalhatók össze.
- [3] 3. Az indítványozó 2020. december 8-án a Debreceni Törvényszék 1.G.40.157/2017/19. számú elsőfokú ítéletével és a Debreceni Ítéltábla – azt teljes egészében hatályon kívül helyező és a pert megszüntető – Gf.IV.30.078/2020/2. számú határozatával szemben terjesztett elő perújítási kérelmet. Kifejtette, hogy a Debreceni Ítéltábla az előbb hivatkozott határozatát az ítéltábla egy másik, az alapper előkérdését külön perben elbíró Gf.IV.30.012/2019/12. számú jogerős ítéletére hivatkozva hozta meg. Abban az ítéltábla megállapította, hogy az indítványozó nem szerepel a részvénykönyvben, és ebből azt a jogkövetkeztetést vonta le, hogy az indítványozónak az alperesi társasági határozatok bírósági felülvizsgálata iránt nincs perindítási jogosultsága. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság azonban a Gfv.VII.30.309/2019/12. számú ítéletével a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.012/2019/12. számú jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte és a Debreceni Törvényszék 6.G.40.113/2018/8. számú ítéletét helybenhagyta. A Kúria hivatkozott ítéletében foglalt megállapításokat az indítványozó az alapügyre kiterjedő, perújításra alapot adó körülményként értékelte, mert abban a Kúria elvi érveléssel foglalt állást akként, hogy az indítványozó által előterjesztett részvénykönyvi bejegyzési kérelem jogszerű volt, az azt elutasító alperesi igazgatósági határozat jogsértő, melyből következően az indítványozó a perújítási kérelemmel érintett alapügyben mint részvényes keresetindítási jogosultsággal rendelkezett. A tényállásra és annak jogi környezetére tekintettel az indítványozó szerint a Debreceni Ítéltábla permegszüntető és az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező végzése ítélet hatályával bíró határozat, amely ellen perújításnak van helye.
- [4] 4. Az elsőfokú bíróság a 2021. február 22. napján kelt, 11.G.40.212/2020/6. szám alatt hozott döntésével az indítványozó perújítási kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 269. §-a alapján, a régi Pp. 130. § (1) bekezdés j) pontját alkalmazva idézés kibocsátása nélkül elutasította, mert perújításnak kizárólag jogerős ítélet, illetve jogerős ítélet hatályával rendelkező határozat esetén van helye, és az indítványozó a hiánypótlási felhívás ellenére ilyen határozatot nem jelölt meg, a permegszüntető végzés pedig nem tekinthető ilyennek. Az ítéltábla 2021. május 6. napján a panasszal támadott döntésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A jogerős döntés kitért arra is, hogy nincs mód a perújítási kérelem alperesi társaság új székhelye szerinti bírósághoz történő áttételére.
- [5] 5. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott panaszában az indítványozó az Alaptörvény B) cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése megsértésére figyelemmel állította a támadott döntések alaptörvény-ellenességét.
- [6] 6. Az alkotmányjogi panasz szerint a bírósági döntések két okból sértik a jogbiztonsághoz való jogot, a tisztességes eljárásához való jogot, továbbá ennek részjogosítványait: a törvényes bíróhoz való jogot, a perindításhoz (vagyis a bírósághoz forduláshoz), valamint a jogorvoslathoz való jogot:

a) egyrészt az eljáró bíróságok nem hozhattak volna semmilyen érdemi döntést a perújítási kérelem tárgyában, mivel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény alapján erre – az alperes székhelyváltozása miatt – már nem volt illetékességük;

b) másrészt a bíróságok az alapperben hozott permegszüntető végzés ítéleti hatályát alapjogot sértően, nem az Alaptörvény 28. cikkével összhangban ítélték meg, mert a permegszüntető végzés jogi természetét nem érdemben, hanem kizárólag formai kellékek alapján értékelték. A bíróságoknak a „jogerős ítélet hatályával rendelkező” tulajdonság megállapításához azt kellett volna vizsgálniuk, hogy a per újbóli megindítása törvényileg megengedett-e, mert minden olyan határozat ítéleti hatállyal rendelkezik, amelynek az anyagi jogerőhatása objektíve kizárja új per indításának lehetőségét. Az indítványozó szerint a perújítással támadott jogerős permegszüntető végzés a jelen ügyben anyagi jogerő hatással bír, mivel annak az a következménye, hogy az indítványozó az alperessel szemben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:36. § (1) bekezdése alapján fennálló igényét a 30 napos jogvesztő törvényi határidő eltelte miatt később, újabb per indításával már nem érvényesítheti. Vagyis a permegszüntető végzés érdemi és végleges jogi helyzetet hozott létre a felek között, tehát megfelel a régi Pp. 260. §-ában írt, az ítélet hatályával rendelkező határozat kritériumainak, ezért ellene van helye perújításnak.

- [7] Az indítványozó kezdeményezte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság hivatalból folytassa le a „jogsabályi környezet” alkotmányossági vizsgálatát, ha megítélése szerint nem a bírói jogértelmezés és jogalkalmazás okozza az indítványozó alapjogainak sérelmét. Ezzel kapcsolatban azonban indokolást nem adott elő.
- [8] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [9] 4.1. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül nyújtotta be. Az eljárásban felperesként vett részt, ezért az ügyben érintettnek minősül. Az alkotmányjogi panasszal támadott végzés az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező olyan egyéb döntés, amellyel szemben helye lehet alkotmányjogi panasz benyújtásának. A támadott döntés rendes jogorvoslattal nem támadható, az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [10] 4.2. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az indítványozó által a jogállamiság megsértésére vonatkozó tartalommal nem alapítható alkotmányjogi panasz, mert az nem tekinthető alapvető jognak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben {3033/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [7]}. Mivel ilyen kivételes esetekre utaló körülmények nem merültek az alapügyben, és az indítvány ilyen irányú indokolást sem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható.
- [11] 4.3. Az indítványnak az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban felsorolt követelményeit részben teljesíti.
- [12] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét (a bírósághoz fordulás joga) részben olyan indítványi elemekkel (illetékesség hiányában történő eljárás, permegszüntető végzés ítéleti hatályának téves megállapítása) összefüggésben állítja, amelyeket alkotmányjogilag releváns indokolással nem támaszt alá. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjának megfelelően az indítványnak meg kell jelölnie az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, azaz arra vonatkozóan kell részletes indokolást tartalmaznia, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel. Az indítványozó lényegében a bírói döntés egyes megállapításai megalapozatlanságát, a jogszabályok álláspontjától eltérő értelmezését állítja, megfélemltetve ezen jogszabályok állított megsértését a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének. Az indítvány tehát „[a] törvénysértést alaptörvény-sértéssel azonosítja, ezzel azonban nem tesz eleget az Abtv.-ben előírt határozottság követelményének” {3138/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [15]}. Mindez egyben azt is jelenti, hogy ezen indítványi elemek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének (bírósághoz fordulás joga) sérelmével összefüggésben nem teljesítik a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményét. Ugyanez áll a „jogsabályi környezet felülvizsgálatára” irányuló indítványelemre is, mert ezzel összefüggésben az indítványozó semmilyen alkotmányjogilag értékelhető érvelést nem adott elő.

- [13] 4.4. A kifejtettek alapján a tisztességes eljárásához (a törvényes bíróhoz való joggal), valamint a jogorvoslathoz való joggal összefüggő indítványi elemek felelnek meg a határozott kérelem valamennyi követelményének.
- [14] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] 5.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével összefüggő gyakorlatára emlékeztet, amely szerint „[a] bírői döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírői határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszköze. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. [...] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható [...]” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]} „Az Alkotmánybíróság [...] nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon.” {3170/2021. (IV. 30.) AB végzés, Indokolás [12]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [16] 5.2. Az Alkotmánybíróságnak a törvényes bíróhoz való joggal összefüggő gyakorlatában is érvényesül, hogy az „Alkotmánybíróság nem törvényességi szempontú vizsgálatot végez, és nem egyszerű felülvizsgálati fórumként jár el – az esetleges eljárási hibák, jogértelmezési, ténymegállapítási kérdések [...] nem vezetnek alaptörvény-ellenesség megállapítására {lásd például hatásköri/illetékességi mint jogértelmezési vagy tényállás-megállapítással összefüggő kérdés kapcsán: 3063/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3265/2017. (X. 19.) AB határozat, Indokolás [33]}” {3076/2020. (III. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}. Ezért annak megítélése, hogy a perújítási eljárásra melyik bíróság illetékes, illetve az illetékesség esetleges hiányának melyek a jogkövetkezményei olyan szakjogi kérdésnek minősül, amely a bíróságok által az eljárási szabályok megtartásával megállapított tényállás felülvizsgálatával lenne vizsgálható. Ez olyan jogértelmezési kérdés, amelynek felülvizsgálatára a jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége.
- [17] 5.3. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a bíróságok az alapperben hozott permegszüntető végzés ítéleti hatályát alapjogot sértően ítélték meg, ezért a perújítási kérelme idézés kibocsátása nélkül elutasításra került, vagyis a jogorvoslati joga gyakorlásától el volt zárva. A jogorvoslathoz való jog alapján a jogorvoslat ténylegességével összefüggő feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [72]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogorvoslati jogát gyakorolta, a bíróság a jogorvoslati kérelme alapján indult másodfokú eljárásban hozta meg a támadott bírői döntését, az indítványozó tehát élhetett a jogorvoslathoz való jogával, ettől az elsőfokú döntés által nem volt elzárva. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy annak eldöntése, hogy a permegszüntető végzés az adott ügyben olyan határozatnak minősül-e, amellyel szemben az eljárási szabályok megengedik a perújítást, olyan törvényértelmezési kérdés, amely a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik; ezen szakjogi döntés felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem jogosult. Az Alkotmánybíróság a perújítási feltételek megtartását törvényességi szempontból nem bírálja felül, alkotmányossági felülvizsgálatnak akkor lehet helye, ha a bírői döntés az eljárási törvény ellenében nem adja logikus indokát a perújítási kérelem idézés kibocsátása nélküli elutasításának.

A jelen ügyben azonban a másodfokú bírói döntés részletesen számot adott a perújítás kérelem idézés kibocsátása nélküli elutasításának indokáról, és a kialakult bírói gyakorlat perbeli esetben való alkalmazásának indokoltságáról.

- [18] 5.4. A panaszban állított alapjogi sérelmekkel összefüggésben előadott kifogások valójában az indítványozó számára sérelmes bírósági döntések megállapításainak törvényességi, és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak. Az indítványozó az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát, a perújítási kérelem idézés kibocsátása nélküli elutasításának, továbbá a végzések indokolásának egyes elemeit vitatja, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek.
- [19] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. december 14.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2748/2021.

